

manden, forekommer det mig, at Betimeligheden har været tilstede i en Menneſtealder. Der burde, naar en ſaadan Opfattelse har været tilstede, ſtrag efter Grundlovens Vedtagelse have været vedtaget eller i Praxis anerkjendt en Formular, ſom var at anvende paa ſamtlige Medlemmer uden Henſyn til deres religiøſe Bekjendelse. Hvad Sagen i Almindelighed angaar, behøver jeg altsaa ikke at begrunde Betimeligheden, den er maatte ſaa gammel, at der i ſaa Henseende kan rettes en virkelig Behreidelse mod Rigsdagen, ſoſaavidt ſom det dog er den, der i denne Sag ſkulde være nærmest til at tage Initiativet. Men der er kommet en forſtærket Anledning til at ſaae Die paa Betimeligheden ved den Forhandling, ſom fornylig har været ført paa Rigsdagen. Jeg udtalte ved Indbringelsen af Lovforſlaget, at Forſlaget vilde være fremkommet uden Henſyn til Udfaldet af Afſtemningen over det Forſlag til Beſlutning, ſom vi have inddragt her tidligere om Edfættelsen af et Medlem heri Thinget; men vi have derved, at Beſlutningen blev forkaſtet, ſaaet en forſøgt Opfordring til at fremkomme med dette Forſlag. Saaledes ſom Thinget ſtaaer, eſterat det har forkaſtet denne Beſlutning, har det etableret for Thingets Formand uden Henſyn til, hvem der ſidder paa Formandsſtoolen — det er en almindelig og ikke en perſonlig Regel — Berettigelsen til at ſkjønne over, hvorvidt et nvalgt Medlem kan ſtedes til at afſlaage Ed efter den ſædvanlige Formular, eller om Edfættelsen af et Medlem vilkaarlig paa Tid ſkal udſettes, for at der kan foretages enten ſkriftlige eller mundtlige Forhandlinger eller Overveielſer med ham, efter at han paa en vis Maade er bleven formant til Sandhed, ſaaledes ſom man formaner Vidner for Retten. Det er den faktiſke Stilling for Diebliffet. Jeg tillod mig at udtale under hine Forhandlinger, at det høie Thing ved at forkaſte vort Forſlag til Beſlutning vilde indſætte Thingets Formand — det af Thingets Medlemmer, hvem man valgte til Formand — i den Egenſkab at være religiøſ Undersøger, gjøre ham til den, der i det intimteſte Anliggende kunde vælge og vrage, kunde ſige til det ene nvalgte og anerkjendte Medlem: Du kan ſaae Lov til at underſkrive, og til et andet: Du behager at vente til imorgen. Thingets Formand kan have indre Grunde til en Undersøgelse, Grunde, der ſlet ikke behøve at være Offentligheden bekjendte, men ſom for Formanden have fuld Gyldighed, naar han har denne Forpligtelse. Han kan kjende et Medlem, uagtet Offentligheden ikke kjender ham, ſe Forholdene ſaaledes, at han af religiøſe Henſyn mener ikke at kunne tilſtulle den Bedkommende Edfættelse eller ialfald ikke lige ſtrag ſaaledes ſom ligeoverfor andre. Vi kunne ſaae Tilfælde efter denne Ordning, der kunne, naar Formanden har denne Bemyndigelse, være fuldt ud ſubjektivt berettigede fra Formandens Side,

nemlig efter hans ſubjektive Opfattelse af det paa-gjældende Medlems Stilling, og ſom kunne komme til at vække den meſt pinlige offentlige Diskuſſion og Forhandling, fordi det kan blive en helt ny Opdagelse, at det og det ikke maa ſte med det og det Medlem. Dette Sidſte var ikke Tilfældet med Henſyn til den Sag, vi tidligere forhandlede, vi vidſte, hvorledes dette Spørgsmaal hang ſammen for det erede Medlem, der var Tale om, han havde ikke gjort nogen Røvertule af ſit Hjerte, idet han havde ſagt, hvorledes han ſtod i religiøſ Henseende. Nu kan man ſige: Ja, det kan jo være godt nok, om vi ſaaledes kunne ſaae fat paa diſſe Perſoner, der maatte uden videre kunne underſkrive denne Ed, naar de kunne ſaae et Døgn Tid længere til Betænkning. Det kan være meget rigtigt, at det kan være godt nok, naar vi overhovedet kunne gaa ud fra, at vi kunne ſaae en Inſtitution indſtittet, der var en virkelig, objektiv paalidelig Nyre- og Hjerte-Søger. Men det kunne vi jo ikke i noget Forhold, og i de virkelig Løbe have vi ikke engang været at give den Geiſtlige Myndighed til at ſige til den, det f. Ex. vil nyde Nadveren i Kirken: Du ſtal gaa Din Vej. Et Folkething, der er anlagt paa Troſfrihed, mine Derrer, kan ikke vedvarende etablere en ſaadan Ordning ſom den, det høie Thing etablerede ved Forkaſtelsen af Beſlutningen, der forleden Dag var her til Behandling. Der foreligger derfor for Religionens og Religionsfrihedens Styld og for den politiſke Sundheds og Sandheds Styld den nødvendige Opgave for os nu endelig at gjøre vor Pligt og træffe en Forandring i de Forhold, ſom vi burde have forandret for 30 Aar ſiden. Man kan jo ſige, at, da der ikke ſkal foretages nye Valg før næſte Aar, ſaa haſter det ikke ſaa ſtærkt; vi kunne jo ſe, om Nogen til den Tid ligeledes ſkulde blive udfat for midlertidig at være uden Stemmeret efter at være anerkjendt, ſkjøndt han er villig til at afſlaage Eden, eller ſkulde være udfat for at forekaſtes Anſer og Behreidelse for at give Forargelse, naar han underſkriver Eden, og hvis et ſaadant Forhold ikke ſkulde foreligge, ſaa kunne vi rolig gaa videre med det Gamle. Jeg tror ikke, dette er korrekt, og det af flere Grunde. Det Andragende, ſom i ſin Tid blev ſaa berømt, og ſom var aftrykt i Betænkningen om Valget paa Langeland, indkom her til Folkethinget i Begyndelsen af Oktober Maaned. Sagen forhandlede, ſaavidt jeg erindrer, c. 6 Uger efter, og endnu, det var den 12. eller 13. November, var Thinget ikke kommet videre efter den Ordning, vi nu have, end at der, hvis et Medlem ønskede en anden Formular og ikke vilde underſkrive den nu i Praxis brugelige, da ſkulde foretages nye Overveielſer angaaende de Skridt, der vare at gjøre. Men naar man ſit det ſaaledes frem, og man ſaa efter diſſe Overveielſer kom til, at det muligen beroede paa Landſthingets Botum, paa Regjeringens Botum, eller paa, om